

Svečnica

ZOPET »NAPADALNE ČETE«. — PEVCI IN PEVKE. — »ČUČKANJE«. — VREMENSKA PROROKOVANJA. — DOMAČE »SVEČANOSTI«.

Trije kralji, Tepežnica in Svečnica so prazniki, ki so podeželski deci najljubši. Takrat je najlepša prilika za napolnjenje hranilne škatlice. Tudi Maribor mora doprinesti svoj »obulus«. »Napadalne čete« so star običaj, ki je našim meščanom splošno znan in se tega veselijo, včasih pa hudujejo, kakršen je pač položaj v žepu.... Pretekle tedne se je silno razpaslo »petje za Svečnico«. Po 2—3 dečki ali deklice nastopajo s primerno pesnico in s svečo v roki proseči malega daru. Včasih so si kar podajali kljuke, v to likih skupinah so »napadali« stranke, ki se jih niso mogle zlepa obraniti. Večkrat je moralo intervenirati strogo oko postave, da je te »potujoče pevce« odpravilo iz mesta. Zato se je pa tudi največ teh beračev navalilo na okolico. Prihajali so večinoma iz Slov. goric, kjer je ta navada še najbolj razširjena. Že Stan-ko Vraz je oveko večil v svoji literarni zapuščini običaje ob Svečnici:

»Na Svečnico hodijo 4 dečki od hiše do hiše. Ko stopijo v sobo, prepevajo pesem o Mariji Svečanski, o sodnem dnevu in o nebesih. Zato pobirajo potem denar, orehe in drugo sadje. Hodijo pa od ranega jutra do poznega večera; v rokah drže vedno sveče, ki so opletene. Na desni strani in za klobukom imajo šopek pisanih rož«.

Takrat se je torej prepevalo le na praznik, šele pozneje se je ta običaj podaljšal na celi mesec januar.

Ob Muri in Ščavnici je ta dan v navadi »čučkanje«. S svečami se čučkajo stari in mladi. Stori pa to tako. Ko gospodar zjutraj skoči iz postelje, užge svečo in jo vrti trikrat okrog glave, trikrat okoli pesti in nog. Vmes prosi, naj bi se mu ne zgodila nikaka nesreča. To

napravijo tudi drugi, da se obvarujejo vsake nezgode. K maši se nosi ta dan voščena sveča, ki se v cerkvi blagoslovi, doma pa se shrani za »srečno zadnjo uro« in za »čučkanje« prihodnje leto. — Svečarji nudijo svojo robo v najrazličnejših oblikah, ki so na deželi posebno priljubljene: sveče v zavitkih, v obliki molitvenikov, okrašene z narodnimi ornamentami itd.

Svečnica je tudi važen dan za vremenska proročanja. Pravijo celo, da pride takrat medved iz brloga vreme gledat. Če je megleno, ostane zunaj, če pa solnce sije, še enkrat zaspi. Znan je tudi pregovor: »Če na Svečnico preje s strehe kaplja kot s sveče, bo zima še huda«. Tudi opazovanje solnca ni brez pomena: »Ako na Svečnico solnce na vedrem nebu vzhaja, se je še treba snega bati, ker pravijo: Na katero luknjo solnce sije, skoz tisto bo še sneg letel«. O jazbecih se tudi govori, da si pridejo ta dan ogledat prirodo. Ako solnce na jasnem izide, se takoj še globlje zakopljejo. Če pa je oblačno, ostanejo na svojih ležiščih, ker ne bo več dolgo zime. —

Domače »svečanosti« so ta dan običajne pri obedu, ki se v pobožnih družinah vrši na poseben način. Sredi mize gori debela voščena sveča, kosilo je pa boljše in obilnejše. Vmes se moli, včasih tudi poje, gospodar skrbi za pijačo. Vsega tega so deležni tudi posli. Na Pohorju je navada, da se ta dan spečejo predpustni krapci, ki se delijo služinčadi v klobuke in robe. V Slov. goricah je pa navada, da se spečejo gibanice, ki se zalivajo z rujnim vinom.

Tako je tudi Svečnica svetel dan v življenju našega naroda. —

Mariborski in dnevni drobiš

Našim zunanjim naročnikom

Današnji številki smo priložili položnice za zunanje naročnike. One naročnike, ki imajo naročnino plačano, prosimo, da odstopijo položnico kakemu prijatelju, ki bi list naročil. Vse pa, ki naročnine za 1. 1927 še niso poravnali, prosimo, da to nemudoma store, ker jim bomo sicer list 15. februarja ustavili.

Uprava »Večernika«.

Prihodnja številka »Večernika« izide radi Svečnice v petek popoldne ob običajni uri. —

Napredovanje učiteljev.

V 3. skupino II. kategorije so pomaknjeni naslednji učitelji in učiteljice mariborske oblasti: Zmagoslav Kristan v Sl. Bistrici, Ida Grossmann pri Sv. Duhi, Ivan Kovič v Poljčanah, Vlado Porekar v Ormožu, Zinka Lovrec v Celju, Marija Tavzes-Osvold v Adrijancih, Josipina Weber v Belticnih, Anuša Mrovlje v Selah, Marija Čuček pri Novi Cerkvi, Vencislav Perko pri Sv. Križu; v 4. skupino II. kategorije so pomaknjeni: Viktor Stanjko v Stanjevcih, Pavla Grobin v Vuhredu, Draga Roškar v Donji Lendavi, Viktor Črnko pri Sv. Križu, Marija Sedovnik in Vlasta Bitenc-Rajšp v Svetinjah, Marica Maroh pri Sv. Lovrencu, Olga Korbar v Braslovčah, Frančiška Gumilar-Macarol v Lipovcih, Josipina Krivograd-Lasič v Črni. Prosvetnemu oddelku v Mariboru je dodeljen učitelj Josip Kardinar. —

Odlikovanja mariborskih oficirjev.

O priliki rojstva kraljeviča Tomislava so bili odlikovani naslednji oficirji mariborske garnizije: z redom belega orla IV. razreda polkovnik Dušan Božič in podpolkovnik Dušan Petković, z redom belega orla V. razreda podpolkovnik Gustav Steiskal, z redom sv. Save V. razreda podpolkovnik Gjorgje Dedinac, z odlikovanjem »za vojničke vrline« kapetana Vekoslav Cener in Ilija Vujičić, poročnik D. Čubelič, Mil. Ugarković, Jar. Doraček, Svet. Gjorgjevič in podporočniki Zdravko Feručar, Anton Lukman, Mil. Pavlovič in Nov. Radukič, z odlikovanjem za marljivo službo žand. kap. Nem. Radojčić. —

Napredni občinski svet v Ormožu.

V ponedeljek zvečer se je tako-le konstituiral novi občinski odbor v Ormožu: župan g. Iva Veselič, svetovalci pa gg.: Ljudevit Kuharič, dr. Adam Ban, Jakob Kovačič, Karl Vrhovščak. —

Zborovanje mariborskih obrtnikov.

Sinoči ob 20. so sklicale vse mariborske zadruge skupno s Splošno zvezo Obrtnih zadrug informativni sestanek obrtnikov, da sklepajo o korakih, ki jih morajo storiti z ozirom na vedno hujši davčni pritisk. Izredno dobro obiskano zborovanje v Gambrinovi dvorani, kjer je bilo navzočih okoli 200 obrtnikov, je vodil predsednik Splošne zveze obrtnih zadrug g. Franjo Bureš. O položaju glede državnih in oblastnih davkov je poročal konzulent zbornice TOJ g. F. Žagar iz Ljubljane. Nadalje so govorili skoro vsi predstavniki dvajsetih navzočih zadrug, med njimi gg. Weixl, Glaser, Zadravec, Krajcar, Tavčar, Pfrimer, Vahar itd. Vsi govorniki brez razlike svojega političnega prepričanja so se izjavili za skupen nastop obrtnikov v borbi za olajšanje neznosnih davčnih bremen. Informativni sestanek se je spremenil v mogočno protestno zborovanje proti oblastni in državni davčni politiki. Sklenjeno je bilo, da se skliče čim prej skupen protestni shod vseh obrtnikov in trgovcev. Ob 23.30 je bila šele zaključena manifestacija obrtnikov za njihove stanovske pravice. —

Sestanek interesentov za tečaj »Slovenščina za Slovence«

je v četrtek 2. febr. ob 11. dop. v poslopiju drž. realke v pritličju, levo. —

Sokolska maškerada v Mariboru

v soboto 4. t. m. V vseh prostorih Narodnega doma. V deželi krizantem. Črno beli bar. Vstopnina Din 15, brez posebnih vabil. —

Odlikovanja naših vseučiliških profesorjev.

Z redom sv. Save I. razreda je odlikovan rektor ljubljanske univerze dr. Rajko Nahtigal, z redom sv. Save III. razreda dekan medicinske fakultete dr. Alfred Šerko, dekan tehniške fakultete ing. Jaroslav Foerster in dekan bogoslovne fakultete dr. Franc Grivec, z redom belega orla V. razreda dekan filozofske fakultete dr. Karl Ozvald in z redom sv. Save V. razreda tajnik univerze dr. Matěj Šmalc. —

Ljudska univerza.

V bogatem vzporedju komorno-glasbenega večera, ki se bo vršil v petek, dne 3. t. m. v veliki kazinski dvorani, so zastopani najznamenitejši mojstri. Strausova sonata za violino in klavir spada v prvo dobo njegovega ustvarjanja, ko je še močno nagibal h klasicizmu. R. Strauß je najznamenitejši sodobni komponist ter je bil do prevratne dobe nekaj predstavitelj modernizma v glasbi. S sodobno ekstremno strujo nima stika. Anton Dvořák je med onimi skladatelji, katere nahajamo najčestje na naših vzporedjih. Njegov Dumky-trio spada med njegova najbolj popularna komorno-glasbena dela. Gasparo Cassado, čegar čelo-sonato bomo slišali je znamenit španski virtuoz na tem godalu, ki je kot tak že prepotoval velik del našega kontinenta. Anton Stefanovič Arensky je ruski komponist in sodobnik Čajkovskega. Njegov trio op. 32 uživa veliko popularnost. — Kakor je iz vzporedja razvidno, se nam obeta lep umetniški užitek. Poskrbelo se bode, da bo dvorana pravočasno in zadostno zakurjena. —

Ves Maribor je pokoncu,

v razburjenju namreč nad nečutenim dejstvom, da drevi ne bodo dobili vsi prijatelji neprisliljene planinske zabave prostora v unionski dvorani. Kakor nam pa javljajo z zanesljive strani, so gorjuj glasovi pretirani in bo vsak posetnik »planiskega plesa« našel zvečer primeren prostor v Götzovih dvorinah, bodisi na plesišču ali številnih okrepčevališčih ter počivališčih. —

Predavanje s slikami »Novi Dunaj«

bo v petek, dne 3. feb. ob pol 8. zvečer v prostorih Čitalnice kultur, prosvet. oddelka Delavske zbornice v Mariboru v poslopiju Pokojninskega zavoda, Dr. Karel Verstovšekova ul. 4. Delavci, uslužbenici, udeležite se polnoštevilno tega predavanja. —

»On in njegova sestra« v Studencih.

Studenški Sokol uprizeri v soboto dne 4. tm. ob 20. uri v svojem domu v Studencih velezabavno burko z godbo in petjem »On in njegova sestra«. Sokol v Studencih je že ponovno pokazal, da so njegove uprizoritve iger prvovrstne. »On in njegova sestra« pa prav nič ne zaostajata za znano »Charlejevo teto«, ali pa za »Zaspanim Izidorjem«, temveč ga v marsikaterem oziru še prekašata. Zato si pravočasno oskrbite vstopnice pri hišniku! —

Tatvina.

Lastnik restavracije in hotela »Mariborski dvor« je prijavil policiji, da mu je zmanjkalo iz klubove sobe pet belih namiznih prtov v vrednosti okroglo 750 Din. Ker je osebo izven vsakega suma, je dolgoprstnež gotovo kot gost prišel v lokal ter spretno izbral mračno večerno uro. —

Sokolska maškerada dne 4. febr.

Predprodaja vstopnic se vrši v trgovinah Pinter & Lenard, Aleksandrova cesta, Franjo Bureš, Vetrinjska ulica in Franjo Majer, Glavni trg. —

Dramtično društvo

ima svoj redni občni zbor v petek 3. februarja ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Ker je poleg običajnih točk na dnevnem redu tudi sklepanje o razprodaji oderskega inventarja, ki je v Narodnem domu, prosimo, da se člani občnega zbora zanesljivo udeležijo. —

Podporno društvo železniških uslužbencev v Ljubljani,

sklicuje svoj redni občni zbor za dne 5. februarja v Ljubljani v steklenem salonu restavracije na glav. kolodvoru. K obilni udeležbi vabi odbor. —

Blato do kolen

ravno ni, pač pa skoraj do gležnjev, zato uporabljajte nepremočljive KARO čevlje. —

RAZGLAS.

Slovenska Matica namerava za leto 1929 obnoviti »Knezovo knjižnico«. V ta namen vabi slovenske pisatelje, da ji pošljejo do 1. novembra 1928. rokopisov poljubne pripovedne vsebine na običajen način: z geslom pri pisu in s svojim imenom v posebnem pismu.

V Ljubljani, dne 28. junija 1928.

261

ODBOR.

Podraženje usnja

Jugoslavija se med vsemi agrarnimi državami nedvomno najbolj bavi z živinorejo. Kljub temu pa mora dati kmet skoro del svojih dohodkov, ako si hoče kupiti čevlje. O delavcih in državnih nameščencih, katerim hočejo sedaj še zmanjšati draginjske doklade, pa sploh ne govorimo. Meseca julija 1927 je veljal kilogram podplatov 48 Din, sedaj že 85 Din in to samo zato, ker se lahko izvažajo domače surove kože in izgotovljeno usnje. Seveda ima od tega ogromen dobiček le neznatno število ljudi, dočim skoro četrt milijona ljudi, ki se bavijo s čevljarstvom, strada. Najmanj 5 brezposelnih in stradalajočih čevljarstvih pomočnikov prihaja dnevno prosjačič k čevljarjem za kruh in zaslužek. Nujno potrebno bi bilo, da se prepove izvoz surovi hkož in usnja, na drugi strani pa tudi prepove uvoz luksuznih čevljev. —

Kitajci

v dveh večjih skupinah so že par nesecev mariborski gosti. Ena skupina je prišla od severa, ker ji je neki SHS zastopnik na Finskem dejal, da je pri nas toplo in da se lahko mnogo igrack prod. Druga skupina je pa prišla iz Male Azije v Beograd in ko so se je tam naveličali, so jo poslali v Maribor »na granico«. Dokumente kitajskih revežev so pa po znanih metodah svoje administracije — zadržali. Ti dokumenti so šele danes po dolgih tednih dospeli iz Beograda. Petnajst Kitajcev je čakalo na nje v

policijskih zaporih. Kitajce, ki imajo osebne dokumente, je pa občina nastavila v nekdanji dragonski vojašnici, kjer jih tudi prehranjuje. —

Dve lovski: ena okrogla in ena resnejša.

V nedeljo je organiziral studenški lovec g. Fran Metulj zanimiv lov na lesjaka, ki ga je lovska strast že prav težko pričakovala. Pri gostilni Stumpf se je zbralo deset lovcev iz Maribora in okolice, ki so se potem razporedili ob studenškem gozdu in za Dravo ter tako obkolili v obliki obroča neko njivo. Sredi tega kroga se je prikazal lovec g. Metulj z lesjakom v naročju, ki ga je bil ujel lani, in ga je velikodušno spustil v zlato svobodo. Živalica je veselo poskočila v smeri proti Dravi in tam padla pod smodnikom puške čakajočega lovca. — Drugačnja pa je storija divjih lovcev v Slovenski Bistrici. To so pa že drugačni tiči in si ne dajo prinašati lisjakov v naročju, temveč jih izvohajo in izsledijo sami, četudi na prepovedan način. Med njimi zavzema prvo mesto neki Miha Brbre s svojo tovarišijo, kateremu so orožniki v Slovenski Bistrici zaplenili pretekli petek večjo zbirko ravnopravnih kož divjačine in nič manj kakor sedem lovskih pušk! Brbreta so zaprli in vložili ovadbo na sodišče. —

Vlomilski in tatinski poskus.

Ključavničarski vajenec Rudolf F., ki stanuje v prostorih opuščene »Park« kavarnе, je včeraj, ko je prišel domov, opazil dva moška, ki sta pri zadnjih vratih odbežala v park. Eden v dolgi črni suknji je imel pod pazduho veliko črno aktovko. Če sta kaj ukradla, se ne da dognati, ker so vsi prostori polni raznovrstne opreme in ker je kavarnar nekam odpotoval. —

Million dolarjev za podaljševanje življenja.

Albert Lasker, znani ameriški bankir, je poklonil milijon dolarjev vseučilišču v Čikagu za proučevanje metode, da se podaljša človeško življenje.

Spominjalte se CMD